

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Historia literatury serbskiej i chorwackiej XVII i XVIII w. - wykład		9.6.0127	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sławistyka	forma	stacjonarne
		moduł	językoznawczo-kulturoznawcza, literaturoznawczo-kulturoznawcza
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Jolanta Dziuba; dr Anita Gostomska; dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		Semestr 4	
Sposób realizacji zajęć		Wykład:	
zajęcia w sali dydaktycznej		30 h - aktywne uczestnictwo w zajęciach;	
Liczba godzin		20 h - przygotowanie do egzaminu i egzamin.	
Wykład: 30 godz.		RAZEM: 50 h = 2 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- serbski w wymiarze 20.00%	
		- polski w wymiarze 60.00%	
		- chorwacki w wymiarze 20.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
Wykład problemowy		Sposób zaliczenia	
		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje ocenę z wykładów na podstawie egzaminu – 100%. Egzamin ustny obejmuje następujące aspekty: odpowiedź na trzy pytania (losowane przez studenta). Zakres: patrz rubryka sylabusu pt. Treści programowe: Problematyka wykładu oraz Problematyka ćwiczeń w semestrze 2, 3, 4, 5: (Zestaw lektur w semestrze 2, 3, 4, 5) .	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	ustne wypowiedzi na tematy wskazane przez prowadzącego	egzamin ustny
Wiedza			
K_W03	+	+	+
K_W07	+	+	+
K_W12	+	+	+
Umiejętności			
K_U01	+	+	+
K_U02	+	+	+
K_U08	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uzyskania zaliczenia dopuszczającego do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (według wymagań prowadzącego).

B. Wymagania wstępne

Ponieważ przedmiot stanowi prezentację historii literatury serbskiej i chorwackiej w kontekście historyczno-kulturowym, student uprzednio zobowiązany jest zaliczyć przedmiot Historia literatury serbskiej i chorwackiej XV i XVI w. - 1 semestr II roku studiów na kierunku Sławiśtyka

Cele kształcenia

Celem wykładu jest przedstawienie w porządku chronologicznym dorobku literatury serbskiej i chorwackiej od czasów najdawniejszych (epoka piśmiennicza) do końca wieku XIX. Taka perspektywa metodologiczna obejmuje zjawiska okresu średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia oraz sytuację racjonalistycznego przełomu świadomości w Europie schyłku XVIII wieku. Wykład przynosi komplementarną wiedzę historycznoliteracką, uwzględniającą słowiański kontekst rozwoju literatur Słowiańszczyzny Południowej w oparciu o wcześniejszą wiedzę z zakresu piśmiennictwa słowiańskiego epoki przedpiśmiennej i piśmiennej (dzieje literatur południowsłowiańskich okresu średniowiecza), jak również przedmiotów historyczno-kulturoznawczych (np. historia narodów słowiańskich i in.). Kontynuację wiedzy historycznoliterackiej stanowi wykład z literatury XIX wieku, prowadzony na III roku studiów slawistycznych, obejmujący okres formowania się nowożytnych literatur Serbii i Chorwacji podczas epoki tzw. odrodzenia narodowego. Ćwiczenia stanowią niezbędną ilustrację poszczególnych zjawisk literacko-kulturowych tego zróżnicowanego i wielowiekowego procesu.

Treści programowe

Problematyka wykładu w semestrze 4: Standardy języka literackiego (serbsko-chorwackiego) jako geneza literatury serbskiej i chorwackiej do reformy językowo-ortograficznej Vuka Stefanovicia Karadžicia (pocz. XIX wieku). Kulturowe znaczenie koncepcji Vuka Karadžicia (kodyfikacja literatury ludowej, reforma języka). Kulturowa rola poezji ludowej, jej tradycja ustna i pisana. Znaczenie "kolektywnej pamięci narodu" dla kultur Serbii i Chorwacji do XIX wieku. Literatura serbska: Warunki społeczno-polityczne w Serbii jako inspiracja kulturowego i literackiego utrwalenia tradycji patriotycznej i bohaterskiej przeszłości narodu (rodzajowa i gatunkowa specyfika literatury serbskiej pierwszej połowy XIX wieku - serbski wariant romantyzmu europejskiego). Francuskie inspiracje i wzory literackie. Innowacje tematyczne: ewokacja słowiańskiej mitologii, fascynacja egzotyką Wschodu, wątki oniryczne, fantastyczne i metafizyczne, kult serbskiego średniowiecza i tematyki historycznej. Norma językowa jako geneza literatury do reformy językowo-ortograficznej Vuka Stefanovicia Karadžicia. Literatura w języku słowiano-serbskim (Lukijan Mušicki, Sima Milutinović Sarajlija, Milovan Vidaković). Twórczość serbska doby preromantyzmu. Poezja miłosna, okolicznościowa i obywatelska. Poezja epicka. Szkoła liryki w Trieście (Dositej Obradović, Pavle Solarić, Joakim Vujić, Vićentije Rakić, Vikentije Ljuština, Jeftimije Popović). Epika, literatura pamiętnikarska, zapisy historyczne, dramat historyczny. Epoka Dositeja Obradovicia i Vuka Stefanovicia Karadžicia. Edukacyjna rola Obradovicia. Literackie i społeczno-etniczne znaczenie działalności Karadžicia. Twórczość ludowa (tradycja ustnego przekazu; romantyczne stylizacje inspirowane twórczością ludową). Pietyzm wobec ustnej literatury ludowej (działalność etnograficzna, popularyzatorska i edytorska serbskich preromantyków). Filozoficzne i literackie koncepcje twórczości Petra Petrovicia Njegoša. Nowożytny paradygmat serbskiej liryki romantycznej w poezji Branka Radičevića. Alegoryczno-historyczna dramaturgia Jovana Sterijy Popovicia. Iliryzm: Fenomen ideologii iliryzmu i jego zasięg kulturowy (znaczenie działalności Ljudevita Gaja, Stanko Vraza, Janka Draškovića i in.). Poezja patriotyczna i miłosna (Ivan Mažuranić, Stanko Vraz, Petar Preradović) i dramaturgia historyczna (Dimitrije Demeter). Okres od romantyzmu do realizmu: Znaczenie przemian politycznych w Serbii II połowy XIX wieku dla kształtowania się tradycji historycznej, religijnej i kulturowej narodu (powstawanie struktur nowoczesnej tożsamości etnicznej). Kulturotwórcza i edukacyjna rola ośrodków zagranicznych (Austria - Wojwodina, Węgry, Wiedeń, Praga). Inspiracje romantyczne i słowianofilskie w kulturze serbskiej (rola folkloru i ludowości). Historycznoliterackie właściwości serbskiego romantyzmu: poezja (Jovan Jovanović Zmaj, Đura Jakšić, Jovan Ilić, Laza

Kostić); nowelistyka (Stjepan Mitrov Ljubiša, Laza Lazarević); dramaturgia (Milovan Glišić).

Wykaz literatury

Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Barac A., Literatura narodów Jugosławii, Wrocław 1969;
- Deretić J., Kratka istorija srpske književnosti, Beograd 1990;
- Deretić J., Istorija srpske knjizevnosti, Beograd 2002;
- Frangeš I., Povijest hrvatske književnosti, Zagreb-Ljubljana 1987;
- Književnost Stare i Južne Srbije do drugog svetskog rata. Zbornik radova, pod red. V. Cvetanovicia, Beograd 1997;
- Leksykon tradycji chorwackich, (oprac.) J. Rapacka, Warszawa 1997;
- Pavić M., Istorija srpske književnosti, Beograd 1991;
- Rapacka J., Dawna literatura serbska i dawna literatura chorwacka. Zarys dziejów, Warszawa 1993;
- Rapacka J., Leksykon tradycji chorwackich, Warszawa 1997;
- Tomasović M., Slike iz povijesti hrvatske književnosti, Zagreb 1994;
- Živković D., Evropski okviri srpske književnosti, Beograd 1997.

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

Serbska i chorwacka literatura ludowa. Cykl przedkosowski (Hasanaginica); cykl kosowski (Zidanje Skadra, Zidanje Ravanice, Car Lazar i carica Milica, Propast carstva srpskoga, Kosovka devojka, Smrt majke Jugovića); cykl o królewicza Marku (Marko Kraljević poznaje očinu sablju, Marko Kraljević ukida svadbarinu, Marko Kraljević i Arapin, Marko Kraljević i vila, Marko Kraljević i soko odnosno orao, Oranje kraljevića Marka), cykl "uskocki" (Četiri uskoka, Ženidba Maksima Crnojevića, Kostreš harambaša; Zašto Bajo ode u hajduke; Bajo Pivljanin i beg Ljubović). Arsenije Čarnojević, Molitva zaspalom gospodu; Arsenije Jovanović Šakabenta, Zapis u srebru čudotvorne ikone, Nadgrobno slovo Beogradu; Jovan Rajić, Boj zmaja s orlovi, Istorija raznih slovenskih narodov...; Zaharije Orfelin, Plač Serbiji, Melodija k proleću; Đorđe Branković, Slavenoserbske hronike; Jerotej Račanin, Putovanje ka gradu Jerusalim; Gavril Stefanović Venclović, Legende, besede, pesme, (w:) Crni bivo u srcu. (oprac.) M. Pavić, Beograd 1996; Dositej Obradović, Sovjeti zdravoga razuma, Basne, Život i priključenja.

Literatura uzupełniająca:

Bobrownicka M., Z problemów literatur słowiańskich, Katowice 1976, Bogdanović D., Istorija srpske književnosti, Beograd 1980; Borowiec A., Południowosłowiański kształt klasycyzmu. Próba rekonesansu, Kraków 1994; Deretić J., Poetika srpske književnosti, Beograd 1997; Deretić J., Kulturna istorija Srba, Beograd 2001; Deretić J., Bojović Z., Mitrović M., Istorija književnosti, Beograd 1999; Drnderski M., Između prosvetiteljstva i predromantizma, Beograd 1990; Preporod književnosti i književnost preporoda, Zagreb 1993; Ježić S., Hrvatska književnost od početka do danas 1100-1941, Zagreb 1993; Kleut M., Srpsko građansko pesništvo, Novi Sad 1991; Kultura Hrvata, oprac. M. Moguš, Zagreb 1995 (wersja VD); Kurnatowska Z., Słowiańszczyzna Południowa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977; Magnuszewski J., Słowiańszczyzna zachodnia i południowa. Studia i szkice literackie, Warszawa 1995; Mandić D., Hrvati i Srbi dva stara različita naroda, Zagreb 1990; Milosavljević L., Kolektivno pamćenje nezaborava, Niš 1991; Słowiańszczyzna - pojęcia i rzeczywistość dawniej i dziś, (red.) K. Handke, Warszawa 2002; Stojančević V., Iz srpske nacionalne prošlosti. Istorija i kultura, Beograd 1998; Symbioza kultur słowiańskich i niesłowiańskich w Europie Środkowej, (red.) M. Bobrownicka, Kraków 1996; Radulović M., Vidovi srpske književne kritike, Beograd; Skerlić J., Istorija nove srpske književnosti, Beograd 1997; Zbornik radova o narodnoj književnosti, (oprac.) I. Nikolić i D. Ajdačić, Beograd 2001; Živković D., Evropski okviri srpske književnosti, Beograd 1997; Współcześni Słowianie wobec własnych tradycji i mitów, (red.) M. Bobrownicka, L. Suchanek, F. Ziejka, Kraków 1997.ka powieść historyczna. Studia nad źródłami, ideami i kierunkami rozwoju, Poznań 1998; Živković D., Evropski okviri srpske književnosti, Beograd 1997; Współcześni Słowianie wobec własnych tradycji i mitów, (red.) M. Bobrownicka, L. Suchanek, F. Ziejka, Kraków 1997.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W03, K_W07, K_W12 K_U01, K_U02, K_U08 K_K01	Student: - ma wiedzę o historii literatury w zakresie literaturoznawstwa południowosłowiańskiego - serbskiego i chorwackiego (K_W03); - dostrzega relacje literatury serbskiej i chorwackiej w ich wzajemnych analogiach i różnicowaniach (K_W07); - zna i rozumie metody analizy, interpretacji różnych wytworów kultury literackiej Słowian Południowych (K_W12).
	Umiejętności
	Kompetencje społeczne (postawy)
	Student: - potrafi analizować i użytkować informacje dotyczące literatury Słowiańszczyzny Południowej z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych (K_U01); - umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie literaturoznawstwa, kierując się wskazówkami osoby prowadzącej zajęcia (K_U02); - potrafi wypowiedzieć się, w języku polskim, na temat przeczytanych lektur oraz zagadnień szczegółowych z dziedziny historii literatur południowosłowiańskich (K_U08).

Student:

- jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat literatury południowosłowiańskiej w ujęciu diachronicznym, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić (K_K01)

Kontakt

jolanta.dziuba@ug.edu.pl